

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felcélás szerkesztő háborúban léte alatt a szerkesztésről felelős:
PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2., telefon-szám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. Helyi évre 3 kor. 50
Fél évre 7 " Egy hónapra 1 " 20

A szerajevói ítélet.

Makó, okt. 29.

A mióta a világon törvényt csinálnak és törvényt tisztelnek, a mióta bírák vannak, akik a törvényre esküsznek és akik a törvényt alkalmazzák, — talán sohasem érvényesült annyira a törvénynek fensége, mindenben felül álló hatalma, mint tegnap délelőtti a szerajevói törvényszék tárgyaló termében, amikor Princip Gavro és társai, a trónörökös pár gyilkosai fölött ítélezték. A főbűnös, a legesetemlétebb, a szörnyeteg-lelkű, aki bírái előtt való viselkedésével, röpök hencseregésével is maga ellen hívta a legkegyetlenebb megtorlást, Princip Gavro, akinek fegyvere a trónörökös pár életét kioltotta, elkerülte a köteleit. A másik főbűnös, Casbrinovicset és 4 társát halálra ítélték; Princip, mintamérges még nincs husz éves, legalább teljes bizonyossággal ezt megállapítani nem lehet, husz évi fegyházat kapott.

Száz és száz komoly ok lehetett volna arra, hogy ebben az egy esetben kivétel essék a törvény kegyelmén, a melyet a husz éven aluli bűnösnek ad. Ha a közhangulatnak beleszólása lehetett volna az ítéletbe, Princip Gavro nem egy, de tíz halállal pusztult volna el; ha az ítélet formáját, a kivégzés módját is a népfenség állapíthatja meg, az ő számára, erre az egyetlen esetre visszavonták volna a középkornak minden kinnal teli, elnyújtott, lassu pusztulását, a lassu tűzőn égését, a szerékbeütést. Hiszen benne egyesült minden, a mi főbenjáró bűnt a többi vádlottban találtak; a lázadás, ellenségesülkedés, cimborálás, a bűjtogatás és maga az orgyilkosság. Az ő lövése indította meg a lavináját a világháborúnak, százezrek és százezrek vesztettek, milliók szerencsétlenségének. A poklok poklát nyitotta meg ennek a sötét teremelésnek aijassága. Ha ennek a számára nincs bűjtó, — akkor talán senkik se lenne szabad ezután felkötni.

A szerajevói bírák a törvényre tették a kezüket és a törvénytől el nem tántorodtak. Meg nem íngatta a törvényhez való hűségüket, hogy a trónörökös, a jövőző uralkodó gyilkosa fölött kellett ítéletet mondaniok. Ha a gyilkosság nem történt, néhány év múlva a meggyilkoltak nevében hirdetik az ítéletet a bírák. A bírói hatalmat és hozzáférhetetlenségét nem érintette a háború, a melyet Princip gyilkossága idézett föl és a melynek egy része nemrég még Szerajevótól nem nagy távolságra pusztított. A törvény azt mondja: husz évnél fiatalabb embert nem lehet halálra ítélni. A bírák a szerint cselekedtek. Princip husz évi fegy-

házat kapott. Elkerülte a halált, mint a királyi család egy másik tagjának, dicső Brzsebet királynénak gyilkosa, Lucheni. Princip az életkorának, Lucheni pedig annak köszönhető a szabadulást, hogy Svájcban követte el a gyilkosságot, ahol nincs halálbüntetés.

Az első pillanatra az embert az elfojthatatlan düh lepi el, hogy a történelem legkihíványabb gonosz-levőinek egyike éppen vitézi el a börtört az élet helyéről. De nyomban azután éreznünk kell ennek az ítéletnek óriási erkölcsi értékét. A szerajevói pár a világ szeme előtt folyt le. A háború zajos és véres eseményei között is ide irányult a külföldi figyelem, a világ-háború kiinduló pontja felé. És a világ, főképpen a veiszk ellenséges lábón álló államok láthatják, milyen erős, megtörhetetlen nálunk a törvény hatalma. Ott, ahol az ítéletet kimondták, hónapok óta státérium van. Mivel azonban a merénylet még az időben történt, amikor ott még nem volt kivételos jogállapot,

Princip Gavronsk és társainak ügyét rendező bírói tárgyalással, a bizonyítási eljárással, a védelem eszközének teljes kimerítése mellett intézték el. És a ki legjobban megérdemelte a halált: megmenekedett a halálbüntetésétől, mert a törvény, a megdönthetetlen hatalom erre nem ad módot. És ha olyan időket élünk, a mikor a hadviselés száz és száz esetben indokoltan és indokolatlanul teszi magát a törvényen; a szerajevói bírák, a mi bíránk nemmi nek, milliók igaz és jogos érzésének kedvéért se térnek el a törvénytől.

A barbároknak nevezett Államban, annak a Balkánnal szomszédos részében ilyen erős a törvény hatalma. Ahol ilyen a törvényi hatalom, ott a háború is az igazság vezetése, az igazság, a mely győzni is fog. Principnek egyik bűnhődése lesz, hogy cellájában hirt kap erről, az orgyilkosokat bíról és iskolázató Szerbia katasztrófájáról.

A világrengés napjai.

Uj csoportosulás az orosz tulerővel szemben.

Az orosz-lengyelországi harcok újabb fejleményei.

A Varsóért folytatott harc mind-egyre félelmetesebb arányokat ölt. Az oroszok irtózatos erőfeszítése mutatja a legvilágosabban, hogy az orosz földön, de főként Varsó falai alatt kell a döntő ütközésnek megtörténnie. Itt napok óta véres harcok folynak. Az orosz érzi, hogy Varsó bukásával megrendül talaja a harci porondon. Kifejti hát végső erőfeszítéseit, de győzelmet dacára új hadi elhelyezkedésüknek a szövetséges hadak fogják kivélni.

Mai híreink a következők:

HÁBORUNK AZ OROSZOKKAL.

A Varsó körüli harcok

Milanó, okt. 29.

A „Secolo” harciéri tudósítója jelenti Varsóból, október 19-éről:

Varsó olyan, mint egy hatalmas katonai tábor. A várost három-százezer ember védi. Lengyelországban az oroszok több, mint egymillió katonát vontak össze. Nyolc nap óta szakadatlanul dö-rognak az ágyuk Varsóban, ahol nagy a pánik a lakosság körében. A csőcseléktől fenyegetett zsidók tömegesen menekülnek. A nyolc nap óta szakadatlanul tartó csata valóban gyilkos jellegű.

A varsói hóban.

Szófia, okt. 29.

Idékezett orosz hivatalos jelentés szerint az orosz csapatok Varsótól nyugatra nyolc napon keresztül álltak harcban Kozjenico körül, rendkívül kálálisan feltételek mellett, feltartva a hótól a német nehéz átegek nagy kárt tevő tüze-lésétől. A San folyónál levő csaták eldöntetlenek. Przemysltől délre az osztrák-magyar csapatok

nagy erősítéseket kaptak és nagy seregeket koncentrálvá offenzív magatartást tanultanak az oroszokkal szemben, akik Bukovinából kapták erősítésüket.

Krakó, okt. 29.

A Nprzod táviratot közöl, amely szerint Varsót már bombázzák, a shrapnellek a városban sok helyen tüzet okoznak. Asztróliának jelzik az orosz átegek állását. A lap megjegyzi ehhez a távirathoz, hogy talán csak Varsó körül égő falokról és nem magáról a városról van szó.

Krakó, okt. 29.

Az idékezett klievi Kijevszkaja Mysl jelenti, hogy Varsóban tízezer sebesült fekszik, akik mind az utóbbi napok csatáinak áldozatai.

Megszakadt offenzívánk Varsónál.

Budapest, okt. 29.

Lengyelországban a német-osztrák magyar csapatok újabb orosz haderő elől, amely Ivan-gorod-Varsó és Novogeorgievsk felől nyomult előre, kénytelenek voltak kitérni, mintáig eddig több napl harcban az összes orosz támadásokat sikeresen visszaverték. Az ellenséggel való érintkezés megszakítása nehézség nélkül ment végbe. Csapataink a helyzetnek megfelelően újonnan fogtak csoportosulni.

Galiciában tegnap lényeges dolog nem történt. Az arcvonal némely részén mindkét ellentel beárkolta magát. Nehéz átegeink több ellenséges áteget és támpontot megsemmisítettek.

Hófer, vezérőrnagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Az oroszok pusztításai Galiciában.

Krakó, okt. 29.

A Nova Reforma újabb részleteket közöl az oroszok középgaliciai pusztításairól. A Dembica körüli fekvő udvarházakat mind kifosztották. Az oroszok a parasztoknak, hogy őket a maguk számára megnyerjék, Posinaki herceg latosnyai nagy birtokának tíz-husz holdnyi részére utalványokat adtak. Raczynsky gróf borekbrzezniki kastélyát feldúlták. A környéken levő pálinkafinomítókat elpusztították. Raczynski grófnak ugyancsak feldúlt zavadai kastélyában jegyzéket találtak, amelyet valószínűleg az oroszok vesztettek el, a jegyzék felsorolja a krakói híres Czartoryski-muzeum termelt a bennük

levő értékes műkincsekkel. Az oroszok tehát Krakó meghódítása után nyilván ezt a muzeumot is ki akarták fosztani, mint ahogy a nagy lengyel Ossolinski-muzeummal megtették. A zawadai kastélyban a tízenhátszer kötetből álló könyvtár, valamint a hírek képtár két millió korona értékben a lángok martaléka lett. Ezenkívül az oroszok tízenhat kocsi elvitték a kastélyból az értéktárgyakat.

Huszezer orosz a Visztulába fult.

Bécs, okt. 29.

Biztos forrásból eredő hírek alapján azt táviratozzák, hogy a Varsóól délre vívott első csatában annak a szibériai hadtestnek, amely akkor a város helyőrsége volt, egy harmad része menekülés közben a Visztulába fulladt.

A levegőbe röpitett hajó.

Egy honvédtizedes, aki most érkezett haza sebesülten a galiciai harcterről, a következő érdekes epizódot mondta el a Przemysl körül lefolyt harcokról:

Przemysl ostroma alatt két század honvéd egy hegy-lejtőt tartott megszállva. Közük voltam én is. Az volt a parancs: az utolsó emberig védeni a lejtőt, amelynek tulsó oldaláról a tűzér-ségünk szórta az ellenségre a srappelleket. Bennünket egyre erősebben támadták az orosz gyalogosok, akik szabaddá akarták tenni az utat a tűzérkekhez, de mi nem engedtünk. Három teljes óráig álltunk a rettenetes tűzfelést, már forró lett a puskánk csöve és bizony egyre szaporodott a mi sebesülteink száma. Végre aztán elunták az oroszok a tűzfelést, amely körülünk is nagy pusztulást vitt véghez és óriási tulerővel támadtak ránk. Mi csak váliig tűzeltünk, de be kellett látni, hogy nem bírunk velük. Nem telt bele egy negyedóra és körül volt fogva a két századból megmaradt legénység...

A muszkák lelelé nyomiak bennünket a hegyről. A mi ágyunk egyre jobban bñmbölte onnan fulról, hullott is a muszka garmadával, de hát annyian voltak, hogy csak úgy feketéltél tölük a hegyoldal.

Amikor aztán a mi transzportunk a hegy aljába ért, egyszerre iszonyu dörrenést hallottunk, mintha az ég szakadt volna ránk, mintha ezer és ezer mennykő mellettünk csapott volna le. Ugy éreztük, hogy itt az ítélet napja, valami rettenetes erő felkapott bennünket. Repültünk. Mikor felocsudtunk, láttuk, hogy sehol semmi nyoma sincs a muszkának. A hegyoldalban csupa széteszragatott orosz holtest, tört puszka, egyenruhafoszalány hevert és a tulsó oldalról a mi ágyunk egyre bñmbölte és szórták a halált a muszka táborra.

A költözökhelyen aztán megtudtuk, hogy a hegyoldal alá volt aknázza és amikor mi levonultunk a hegyről, a mieink felrobbantották az aknákat.

HIREK A NYUGOTI SZERB HARCTÉR ESEMÉNYEI.

A németek előnyomulása.

Amsterdam, okt. 29.

Osztende és Nieuport között még mindig heves ágyúharc folyik. A németek Mariakerkeből és Middelkerkeből tüzelnek, a franciák pedig Nieuportból és az angolok a tengerről válaszolnak. Az osztendei homokzátványokról a mostani tízta időben Westende és Nieuport magasságában jól láthatók az angol hadihajók. Angol repülőgépek cirkálnak a belga tengerparton.

Rotterdam, okt. 29.

A belga tengerparti harcokról a következő részleteket jelenthetjük:

A németek északról és keletről egyidőben nyomulnak előre. Erős csapatok, amelyek először az északi parton gyűlekeztek, déli irányban, Menport felé fejlődtek ki, ahol tüközetre került a sor.

Az angol hadihajók állandóan foglalkoztatták a német űzegeket, miközben a szövetségesek az Yser-től nyugatra operáltak.

A németek Lille mellett is energikus támadást kezdtek, amelyet a franciák keményen álltak.

A német csapatok, amelyek egyre jobban dél felé nyomultak, időközben erőitüket kapták. Dixmuiden közelében élénk harcra került a sor, sem messze a parttól.

Német torpedóhajók Calais közelében.

Genf, okt. 29.

A "Journal de Genève" jelenti, hogy a németek a belga tengerparti szélén Cadessandtól néhány kilométernyire nehéz tűzérkeket állítottak fel és ott dominálják a Scheide torkolatát, valamint az összes északi-tengeri pozíciókat a homokzátványok és a tengerparti közti. Az angol hajók kénytelenek voltak a nyílt tengerre visszahúzódnak, ilyenformán a német torpedók számára lehetőségessé válik, hogy a tengerpart mentén egész Calais közelébe surranjanak.

A belgák nagy veresége.

London, okt. 29.

A Dolly Mail jelenti Le Havreből: Egy belga hivatalos kommuniqué azt mondja, hogy vasárnap este a helyzet kedvezőbb volt, mint azombaton, amikor a belgáknak fel kellett adni a Yser folyó melletti állásaikat és amikor két és fél mérföldnyire visszaverték őket. Azóta a belgák a szövetségesek csapatától megerősítve, a folyó különböző pontjain ismét érintkezésbe léptek az ellenséggel. A belgák vesztesége azalatt a kilenc nap alatt, ameddig ezen a vidéken a harcok folytak, tízezer halott és sebesült volt.

A szerb-bolgár feszültség.

Berlin, okt. 29.

Szóliából táviratozza a Berliner Tageblatt tudósítója: Savinski orosz követ azt a megbízást kapta Pétervárról, hogy kövessen el mindent Szerbia és Bulgária kibékítése érdekében.

Ugyan ebből a célból egy császári hadseregét küldött az orosz kormány Pétervárról Niabe.

Előnyomulásunk Szerbiában.

Moravica, okt. 29.

Azok a csapatok, amelyek Mitrovicánál állították a Szávát, Glaciben egy szerb daadári kergettek vissza Metkovic és Bogatic felé. Mocsaras területen, lassan, de igen jó kedvel haladnak előre és folyton újabb területeket foglalnak el. Jobbszárnyunk Zastava mellett Ravnjét szállította meg a Drina mellett. A szerbeknek kitűnő betonszférák vannak egy országot mentén, husz kilométer hosszúságban és a mi hadállásunk már sllig hatvan lépésre vannak tőlük.

Szerajevó, okt. 29.

Uj-Szerbiában operáló csapatunk a régi szandzák területe Plevijétől győzelmes harcok után előnyomultak Priboj felé és itt rendkívül heves hegyi űtköztek után megszállták a magaslatokat.

Offenzívánk sikere.

Elkezeredett harc volt a kétfői, de a szerbek lépésről-lépésre kénytelenek voltak meghátrálni és előre elkészített betonszférákba vonultak vissza. Ezeket a lörköket nem a szerb katonák, hanem aszonyok és gyermekek ássák, sokszor oltankor is, amikor a leghevesebben folyik a csata. A tűzvonalig merészkednek és míg előttük negyven ötven méterre a szerb katonák lövöldöznek, már készítik az új árkokat, hogy a megfutamodt szerbek a lehető leggyorsabban kész sáncokban folytat-hassák a harcot.

Belgrad romokban.

Budapesti tudósítánk táviratozza a sajjóbizottság engedélyével londoni jelentés alapján:

A Reuter-ügynökség szerint Belgradnak harcvonalában levő gyárak elpusztultak. A hadügyminiszteriumot, a tisztiklubot, a montenegrói követséget, a Moszkvaszállót, a Mihály utcát, a francia-szerb bank és az egyetem épületét, a belgrádi székesegyházait az osztrák-magyar tűzérkeg rommá lőtte.

Hivatalos elismerés derék románjainknak.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Tudvalevő, hogy az oroszok mily esközökkel terjesztették már ed-

dig is hamis híreket a harci eseményekről a külföldi sajtó körében. Miután a nyert csatákról költött hazug hírek már sehol sem találtak hitelt az egész világon, az utóbbi időben azzal próbálkoznak, hogy a mi csapataink által állítottak elkövetett kegyetlenkedésekkel és kivégzésekkel kör-töljék tele a külföldi államok sajtóját. Ezzel az eljárással szemben Höfer vezérőrnagy, a vezérkar főnökének helyettese a következő cáfolatot adta ki:

Az oroszok nagy pénzüsszeget felhasználna azt híresztelik, hogy csapataink és hatóságaink az általunk nagyrészt újból megszállott Bukovinában, főleg Csernovitzban kegyetlenkedésekre ragadtatják magukat. E híresztelések szerint a románok szenvednek az osztrák regíme alatt, állítólag sok száz kivégzés történt volna.

Bár ezeknek az olromba rágal-maknak tendenciája nagyon is átlátszó, mégis teljes határozottsággal ki kell jelenteni, hogy ezekben és minden hasonló orosz jelentésben egyetlen igaz szó sincsen. Osztatlan örömmel fogadjuk az osztrák és hatóságaink a legjobb együttértségekben vannak a mindenkor loyális bukovinai lakos-sággal és ennek teljes bizalmát bírták. Külön is meg kell állapítani nyomatékosan, hogy a bukovinai románok egyetlen esetben sem adták okot csapataink vagy hatóságaink fölléptésére. Ellenkezőleg, az egész lakosság az osztrák és orosz közigazgatás különbségeit nagy létszám, ellenségeikre nézve keblemellen módon érzi.

Höfer vezérőrnagy, a vezérkeri főnök helyettese.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár: Október 30. Péntek Róm. kath. Narcisz pk. Protestáns Narcisz pk. Görög orsz. október 16. Longin vt. Nap kel 6 óra 40. perokor, nyug-szik 4 óra 47 perokor.

Időjárás. Lényegtelen hőváltozás és elvátve, inkább csak délen megkeletem, csapadékkal. Sürgönyprog-nózis: hűvös, délen, keleten elvátve csapadék Déli hőmérséklet: 10 fok C.

Tanyai Istentisztelet a reformátusoknál. Szives tudomására hozom a tanyai református híveknek, hogy november hó elsején a kom-lóai új belső iskolánál tartok istentiszteletet. Ari Antal külterületi hitoktató református a lelkész.

Karácsonyi ajándékok a katonáknak. A szent karácsony ünnepe megint fegyverben találja az országot. Nem újság nekünk, több-azór volt ez már így. A magyar faluk kis házikóiban, a városok perlelésiben kilyunk a ragyogó gyertyalángok s fant lent a hatá-rokon edzett harcosok halálra ké-szen állnak, hogy árnyék ne boruljon a világosságra. A szent este melegségből juttatunk a harcossink sáncárkaiba is, juttasuk el hozzájuk szívünk szeretetét a kívánását, hogy minél előbb köztünk lehessenek. A hadügy-miniszterium hadseregélyző hivatala felhívást bocsátott ki, melyben felszólítja a közönséget, hogy a katonáknak karácsonyi ajándékot gyűjtsön. Félmillió korona adomá-nyozásával indítja meg a gyűjtést a hivatal, ez az összeg azonban

természetesen kevés s nem elég ahhoz, hogy minden harcost megörvendeztessünk. A hivatal arra kéri a közönséget, hogy sziveskedjék erre a célra minél előbb pénzügyi adományokat küldeni s a hivatal gondoskodni róla, hogy az ajánlékok idejében a csapatokhoz jussanak.

Milyen idő lesz? A Meteor jelent: Október 26-iki változási nap szeles, viharos befolyásnak igen erős bakóvetkezése kedvezőtlenül hat az enyhébb jellegű kialakulására, ha azonban a befolyása a zivataros jellegű segítés elő, az előnyökkel járna. November változási napjai: 2. száraz, hűvös, esetleg hideg; 7. szeles, esetleg viharos, hideg jelleggel, melyet azonban Merkurnak egyhítálása még mérsékel, amely ekkor délután egy órkor a Nap előtt elvonul; 11. részben csapadékos; 16. enyhe; 17. erősen csapadékos; 18. szeles, változó hőmérsékkel; 21. enyhe; 23. szeles; esetleg viharos, hűvös, esetleg hideg; 27. részben enyhe; 30. hideg, száraz jelleggel.

Kevés az aprópénz. Általános a panasz, hogy kevés az ezüst aprópénz. Ezéki pedig a piaci bevásárlás, ahol egy és kétkoronások, a husz és tízfilléreses játékok, a fűszerpapír, rendkívül nehéz. A fűszerpapír még mindig idegenkednek a piaci kiskorontásoktól a vásárló közönség mind a egyes esetekben nem hívhat rendőrt, hogy a piaci 2 koronásokat elfogadjasson. Általában a hadsereg legényeinek zsoldfizetéséhez kell rengeteg aprópénz. Valószínűleg kellemetlen nehézségekben könyölni, mert hiába van a vásárló közönség zsebében a piaci 10 és 20 koronás papírpénz, ha nem tudják föl váltani, ha az elárultok nem képesek a papírpénzből visszaadni.

Anyakönyvi hírek. Házasságot kötöttek: Kolompár József Trutz Rozáliával. Elhaltak: Boskovitz Rozália Kohn Jenőné 34 éves, Németh Ferenc 9 órák, Bója István 11 hónapos korában.

A hölgyvilág becses figyelmébe! Körutazásom alkalmával rövid ideig Makón, a „Korzó” Szállóba (Udvarban külön bejárattal) negyteremben folyó évi november 3-án, azaz kedden női ruha szabászati tanfolyamot újra nyitok. Ezen tanfolyam mar az egész országban híres. Szabászat mód szerem olyan könnyen fogható fel, hogy egy 12 éves leányka is képes hamar a női ruha szabászatot tőkéletesen elsajátítani, ellenben felnőttek gyorsan elsajátítják az általam feltalált „Európa” című szabászati rendszerrel és az „Európa” című szabászati könyv szerint, mely törvényesen védve van. A tanfolyamon a következőket tanulják: 1. A pontos mértékvetel. 2. A szabás rajzát a legkisebb gyermekeknek ép oly pontosan, mint a felnőtteknek. 3. A derék kiszabását. 4. Mindenféle divatu szabászatot. 5. Costüm kabátot, halókabátot és matrözblouzt. 6. Ingblouzokat többféle. 7. Mindenféle újrészeket. 8. Princess ruhákat, pongyolákat és mindenféle divatu szoknya al szabásokat, a legújabb denevér blouzok szabását és ezeknek az összeállításait is. Tandíjat személyenként 15 korona. Tandíjat nem kell előre fizetni. Tőlem biztos sikerrel bárki is elsajátíthatja a női ruhassabászat minden ágát, mert nemcsak a sima szabás minták kirajzolását tanítom, de ép úgy a ruha mintázását, valamint díszítését és összeállítását is teljes terjedelemben. Ha csak egy kis akarata van, úgy a ruha varrása tanulása is oktatóm által fölőstleges. Tanórák: Délelőtti kőrntanfolyam 10-11 óráig. Délután 3-tól 4 óráig. Szombat és vasárnap kivételével. Beiratkozni lehet a megbízott

ügynöknél, ki hazakhoz is eljár és a kezdetkor a fönt jelzett helyiségben, a jelzett tanórákon 5 korona ellenében megkapja azonnal a szükséges mértéket és rajzkönyvet, mely a tandíjból levonatik. Koch Ignác az „Európa” című szabászat feltalálója és egyedüli oktatója

A trónörökös párgyilkosai.

Az ítélet kihirdetése.

Lapunk mai számában már egy sürgöny alapján pár sorban közöltük a trónörökös párgyilkosainak elítélését.

Ma ezekhez fűzzük még, hogy a nagy perben itélő bírák két napig tartó tanácskozásban szövegezték meg ítéletüket.

Corinaldi fölvívényszéki tanácsos, a tárgyalás előzőké maga olvasta föl a rendkívül hosszú ítéletet, amely a pör huszonnegy vádlójának sorsa fölött döntött. — A szerajevói merényletet június 28-án követték el. Három és fél hónap alatt teljesen befejezést nyert a nagy vizsgálat és október 12-én kezdetét vette a pör. A vádlottak közül huszonegy szerb és három horvát; közülük négy gimnászista, három preperandista, kettő kereskedelmi iskolai hallgató, egy tanító, egy újságíró, öt kézműves, a többi földművelő. Tizen még nem töltötték be huszadik életévüket.

A tárgyaláson felmerült bizonyítékok alapján a bíróság

Ilic Danilót, Caurilovic Vajkót, Kerovic Nadot, Jovanovic Miskot, Mrilovic Jakovot, kötélt általi halálra ítélte.

Sulyosan elítélte a bíróság az összeszeküvésben résztvevő három Kerovic testvér közül Kerovic Mitart.

aki életfogytiglan tartó fegyházbüntetést kapott.

A merényletben aktív résztvevők: a gyilkoságot elkövető, a nem sikerült bombamerénylet tettese és a második bombavetésre készülő — miután nem töltötték be a merénylet napján huszadik életüket — a rájuk kiróható legmagasabb büntetést kapták. Így husz évi fegyházbüntetést mért a bíróság

Princip Gavrilora, Gabrinovic Nedjelkora, Grabez Trifkora

A többi vádlottak közül: Caurilovic Vaso 16 évi, Popovics Cvjetko 13 évi, Kranjovic Ivo 10 évi, Gjutic Lázár 10 évi, Szejpanovic Cojan 7 évi, Zagorac Branko 3 évi és Perin Marka 3 évi

fegyházat kapták. A tizenhat elítélt vádlott mellett a többi nyolc vádlottat a bíróság felmentette. A bíróság előzőké az ítélet rendelkezés része után a terjedelmes indokolást olvastatta föl. Az indokolás a tárgyaláson fölmerült bizonyítékokon kívül különösen arra terjeszkedik ki részletesen, hogy a három főbűnöst, Principet, Gabrinovicot és Grabezt miért nem lehetett halálbüntetéssel sújtani.

Az elítélteket sorrendben akasztják fel a perrendtartás szerint. Milovics, Gerovics, Gubrilovics, Jovanovics, Ilics — ilyen sorrendben történnek a kivégzések. A többi elítélt büntetését évente a szerajevói merénylet napján kötélt magánzárkával, három havonként pedig bőjtnappal szigorítják.

Szép

cukor-paradicsom

naponta friss szedés kapható Iritz Sámuel özv. cégnél.

Kozákok egy galíciai kastélyban

Egy grófnő elbeszélése.

P. K. grófnő, Galícia egyik legelőkelőbb magnásasszonya, aki most a Semmeringen tartózkodik, elbeszélte, hogy törték be a kozákok kastélyába, amely Lembergől néhány kilométernyire fekszik.

Másnap akartam elutazni, amikor a betörés történt. Korán lefeküdtem, körülöttem mély csend honolt. Hirtelen rettenetes lármára ébredtem, az éjjeli szekrényem álló óra negyedtizenkettőt mutatott. Gyorsan magamra kaplam ruháimat s akkor már kopogott is ajtómon az egyik öreg szolgám, feltétlenül megbízható ember, akire megboldogult trónörökös párgyilkosainak felügyeletét is szoktuk bízni, ha a fenségek kastélyukban időztek.

Gyorsan, gyorsan, — kiáltott be hozzám, — méltóztassék felöltözni és kijönni. Kivilágították a termetek és kinyitják az ajtókat, szekrényeket. Csak így kerülhetjük ki a veszedelemet.

Amikor kiléptem szobámból, már fényárban uszott az egész kastély. A földszinten lévő óriási ebédlőben vagy 150 kozák tolongott. Tiszt nem volt köztük, csak két altiszt. Engem még nem vett észre senki, egy oldalajtón jöttem be a teremmel szomszédos szobába, onnan figyeltem a jelenetet. Kezembem töltött revolvért szorongattam, mellyel végezetben kiszabadítottam volna magamat. Bent asztal terítet szolgálómelyzöttem, ami a kastélyban csak ehető volt, azt mind felhordták és a szakácsnő remegve jelentette, hogy azonnal meleg étel készítéséhez lát.

Bort, bort! — ordították a kozákok.

Az ebédő egyik falán gyönyörű régi faragású pohárszék állott, azt láncszájakkal fessítették fel és egy pillanat alatt kikapkodták a polcokon álló 80-85 üveg bort, likört, konyakot. Még egy perc és az üvegek őrösen repültek szanaszét, betörve egy tükröt s szeszszüva az asztal drága, régi porcellánjait.

Bort, még italt! — üvöltöttek a katonák.

Tisztában voltam vele, hogy ha a kozákok leisszák magukat, megszárolni és gyújtogatni fognak. Ezt meg kellett akadályoznom, tehát előléptem, magasra emelt fővel álltam meg az ebédő küszöbén.

Adunk nektek mindent, ami kell, — kiáltottam erőseesen, — de bor vagy pálinka nincs.

Csend követte szavaimat. Azonnal tisztában voltak vele, hogy én vagyok a kastély urnője és ez a méltóságom egy gondolat idejéig megtette a maga hatását, az ur előt megjuhászódó orosz parasztnál. De csakhamar felocsudtak:

Most mi vagyunk az urak, anyuska! Ide a pincészeket!

Ökleiket rázva jöttek felém, legelő az altiszt. Szemem a pópát kereste, de az eltűnt. Ekkor felcsendült öreg szolgám hangja:

Atadjuk nektek az egész kastélyt, csak azt kérjük, hogy befogathassunk és elvihessük innen a méltóságos grófnőt.

Durva röhögés kísérte a feleletet: Hogyna, hogy osztrákokat hozzatok a nyakunkra!

Majd egy hang közbekiáltott.

Mehet az anyuska, de gyalogszerrel, mert a lovakra, kocsikra nekünk van szükségünk.

Kint szakadt a jeges eső, a szél sivitott, a legközelebbi hajlék mértékekre volt innen és kérdés, hogy biztos-e? A kastélyban kellett maradnunk.

Most azután megkezdődött az aljas barchánia, melyhez hasonlót elképzelni sem lehet. Néhány kozák csakugyan megtalálta és feltörte a pin-

cét, diadalordítások közepette cipelték be a terembe két hordó bort. Mások tüzet raktak a terem kandallójában, de nem várták be, míg a szolgák tüzelőanyagot hoztak, hanem az ebédő faragott székeit aprították fel s ezzel szították a lángokat. Sokan elszédtek a termekben, felmentek az emeletre és ott garázdálkodtak. A szekrények tartalma néhány perc alatt halomban hevert a földön, az értéktárgyakat magukhoz vették és magukra öltötték férjem és fiam fehérneműjét. Az én hálószobámban imaszámoly fölött Mária-kép függött drágaköves aranykeretben. A katonák meghajoltak a szent kép előtt, de az egyik altiszt leakasztotta a falról és kitördelte a keretből a rubinokat és ametisztet. A java azonban még csak ezután kezdődött. Majd visszajöttek a terembe és zenét követeltek. Azt mondták, hogy jókedvük van, táncolni akarnak. A kulcsárné tudott zongorázni, vele játszottak mindenféle táncot, ők pedig ugráltak és örült forgásban magukkal sodorták eselédleányaimat.

Ekkor az örült zivajban is hallatszott közeledő lovak patáinak dobogása. A kozákok fegyvereik után kapkodtak, megrémültek. Majd megnyitott a terem ajtaja és belépett négy orosz lovasiszt, mögöttük az áruló pápa, aki ugylászik még sem akarta, hogy ön elpusztuljak. A tisztnek nyomban összekötötték saját legényeikkel a két altisztet, mert az orosz hadseregben kiadott parancs ellenére megengedték, hogy a katonák alkoholt igyanak. Aztán elvonulást vezényeltek. Az egyik odajött hozzám és mély hajlongások között németül kért tőlem boosánatot katonáik gyalázatos magaviseletéért.

Ez a háború grófnő, — mondta.

Amikor elment, bemutatkozott. Nikolajevics Fedor harcos volt, gárdakapitány, a cár rokona.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmői.

(639)

86. fejezet.

Az eljegyzés.

Hévvél, lelkesedéssel szerették a hazát és is, készek meghalni szabadságukért s az olasz nők a magyar bouletányokkal egyformán lelkesültek a nemzet fiát hősi tettekre. Még a zászlókat azúrel is egyeznek, a magyar vörös, fehér, zöld, a miénk olaszoké zöld, fehér, vörös. Ha egymás mellett viszik e zászlókat — miút az ötvenes évek idején tették — alig tudjuk megkülönböztetni őket. A magyarok atyja: Kossuth Lajos negyven esztendőig Olaszország vendége volt. Tárz honvéd tábornokot épen úgy ismerjük, mint az olasz egyaság megalkotóját: Garibaidit. A hős magyar nemzet leányának második hazát adunk, s szabad olasz föld lesz ezentúl az otthon s Olaszország egyik legelőkelőbb és őregi főnemcsi család nevét fogja viselni. Adja az isteni gondviselés, hogy az új hazában feltalálja az elhagyott édes hazát.

Dörög éjjel és a pezsgős üvegek dörgése követte a szót.

Másik szónok emelkedett fel.

Egy nagyon öreg pap volt.

Nem kisebb ember volt az öreg,

mint a római pápa kancellárja,

Gamme bibornok.

Kezében remegett a pohár.

Ajkairól slig hangzott a szó,

olyan halkán beszélt.

(Folyt. kőv.)

**A Zeitzler-gőzmalomban
szénsalak kapható.**
A durvább szénsalak ára koc-
csinként 2 korona, finomabb
3 " "

POÓR ENDRE

gyógyászernél kapható Makón

VILMA-CRÉM

gyorsan és biztosan ható ár-
talmatlan szer, szepítő, májfitó,
arc- és kézvrösség és min-
denféle bőrtisztatatlanság ellen

Vilma hajpor, Vilma szap-
pan és hajfjítő szer.

Ára: Vilma krém 1 korona.
Vilma hajpor 1 korona, Vilma
szappan 70 fill. Hajfjítő 1 ko-
rona piperezerek több kiállításos ér-
mekkel lettek kitéve.

Kiadó hagymaföld
zöldség, gabona és lucernának
Iritz Miksánál.

Herés árpa szalma, polyva

kazalonként és ölenként eladó közel
a városhoz

IRITZ MIKSÁNÁL.

Egy szobás

garzon lakás

előszobával, vilanyvilágítással,
kis verandával KIADÓ.

Cim a kiadóhivatalban.

Gummi óvszerek
a legbiztosabb vegytiszta francia, angol
és amerikai gyártmányú különlegességek.
Gummi hólyag 12 drb finom minta, kisebb
2 K. 12 drb finom minta, nagy 2.40 K.
„Olla“ különlegességek urak részére. (Con-
dome) Roulé nek is nevezik Prima tuatja
4 K. Extrafinom tuatja 6 K. Superfinom
tuatja 8 K. Mintagyűjtemény célszerű ösz-
szeállításban 12 drb 4 K. 25 drb 8 K.
Sérvkötő angol acélrugóval, drbja 4, 6 és
10 K. Suspensor (heretartó) drbja 50 fill.
2 K. 1 K. 60 fill és 2 K. Dlanadv (havibaj
ellen) 6 drb beléttel, drbja 5 és 7 K. Irri-
gátor teljesen felszerelve 3 K. 60 fill., 4
és 5 K. Uterus sprayndő különlegesség 10 K

PESSÁRIUM OCTUSIV (orvosi rendelésre) 5 koronától 15 koronáig.
Teljes szavatosság a meg nem
telelők kicserélésére.
CSIIAG DROGÉRIA
Makó, főtér.
x x x Telefon-szám 133. x x x

Állítsa meg

a rikkancsot és
kérjen tőle egy
„Makói Független Ujság“-
ot, megtalálja
benne amire szük-
sége van.

Legjobb
asztali- és gyógyborok
Iritz Sámuel özv. cégnél
kaphatók.

Ha sikeresen akar hirdetni, hirdessen
A „MAKÓIFÜGGETLEN UJSÁG“-ba.

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

... KÖNYVNYOMDA ... : LAPKIADÓ VÁLLALAT :

Elvállal:

- Eljegyzési kártyák
- Meghívók,
- Üzleti könyvek,
- Számlák,
- Levélpapírok,
- Borítékok,
- Névjegyek,
- Könyvek, folyóiratok,
- Gyászlapok és
- Falragaszok előállítását.

Telefon szám 124.

A
MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG
a vármegye legelterjedtebb
x x x x napilapja. x x x x

ELŐFIZETÉSI ÁRA :

Helyben, házhoz hozva:
Egész évre . . . 7 korona,
Fél „ . . . 3 K. 50 F.
Egy hóra 60 fill.

Vidékre, postán küldve:
Egész évre . . . 14 kor.
Fél „ . . . 7 „
Negyed „ . . . 3-50 f.
Egy hóra 1 kor. 20 fill.

Hirdetéseket felvesz a
o o o kiadóhivatal o o o

Telefon szám 124.